

Beschermen

Conventies & Systemen

bieden in de uitpas

Frans Borm en Marijke van der Pas

'Beste mijnheer Sint. Het bieden gaat 1♣-pas-pas en nu wil mijn partner dat ik doubleer met maar acht punten. Wilt u hem alstublieft tot de orde roepen, mij lukt het niet.' Een greep uit de post van Cees Sint voor zijn rubriek 'De Vragenbus'.

Er bestaat veel onbegrip over het bieden in de vierde hand, ook wel de heropeningspositie of de 'uitpas' genoemd. U kunt het bieden na een éénopening en twee passen openhouden door een doublet te geven en door 1SA of een kleur te bieden. Bovendien kunt u springen in een kleur of in sans atout en ook kunt u de kleur van de tegenpartij bieden.

BRIDGE vraagt Bert Daemen, spelend in de Meesterklasse voor het Utrechtse BCO, te eten om wat opheldering te krijgen over deze materie. Tot ons genoegen staat hij voor de deur met een fles dessertwijn. Als we hem geïnstalleerd hebben achter een aperitiefje, brandt hij los.

'Voor bieden in de uitpas zijn de regels anders dan in het gewone bieden. Als je na 1♣-pas-pas aan de beurt bent, heeft partner al gepast. Dat kan hij om twee redenen gedaan hebben: hij is te zwak om te bieden, of hij heeft wel punten maar niet de verdeling om te bieden.

♠ H 10 8 2
♥ 6 5
♦ A V 10 4
♣ H V 8

Als de rechtertegenstander begint met 1♣ of 1♦ is deze hand te zwak voor een 1SA-volgbod en niet geschikt voor een informatiedoublet. Met slechts een doubleton harten voldoet hij niet aan de eis 'steun voor alle ongeboden kleuren'. Met een dergelijke hand kun je wel eens 1♠ volgen op een vierkaart, maar daarvoor is de kleur nu te slecht. Er is maar één goede bieding: pas. Voor je een actie onderneemt in de uitpas, moet je eerst proberen vast te stellen of partner nog sterk kan zijn.

♠ 4 3
♥ V 10 5 4
♦ A H 4
♣ 10 9 5 4

West	Noord	Oost	Zuid
1♥/♠	pas	pas	??

Na wests 1♥-opening heeft partner noord zeer waarschijnlijk een zwakke hand, minder dan een opening. Dat hij niet kan bieden omdat hij lengte in harten heeft, lijkt niet aan de orde. Je kunt west het beste lekker laten zitten in 1♥. Pas is de goede bieding. Opent west 1♠ dan is de kans dat partner daarin tegenzit en misschien veertien punten heeft, wél aanwezig. "Bescherm" partner in dat geval met een doublet.'

Beschermen met doublet

In de vierde hand kun je al een doublet geven vanaf zeven punten en een ideale verdeling (4-4-4-1). Voor een minimaal heropeningsdoublet geldt hetzelfde als voor een gewoon informatiedoublet: minstens driekaarten in de ongeboden hoge kleuren, kort in de geopende kleur. De keus tussen een doublet of een bod in een kleur ligt in de vierde hand net zoals in de tweede hand: met een vijfkaart in een hoge

FOTO: BRIDGE

TIP VAN BERT DAEMEN:

'Pas, als u kort bent in de ongeboden hoge kleur.'

kleur doubleer je niet, maar volg je die kleur.'

Wij vinden zeven punten wel erg weinig om te doubleren. Daemen legt uit: 'Een 1SA-volgbod belooft 16-18 punten. Partner kan na zijn pas nog vijftien punten hebben. Met jouw zeven heb je de meerderheid der punten. Als je doubleert vanaf zeven punten, kun je ook wat vaker met een gerust hart passen als je tegenzit in de geopende kleur.'

'In het ING Bank Topcircuit hadden wij deze NZ-handen:

W/O/W	♠ HV 10 2	♥ HB 3	♦ 9 7 4 3	♣ AH
??	N	W O	??	Z
	♠ B 4	♥ V 10 5 2	♦ AH 8	♣ 7 6 3 2

West	Noord	Oost	Zuid
1♠	??		

Ik zat noord en had 1SA kunnen volgen. Ik vond dat ik veel verdedigende waarden had en absoluut geen speelslagen. Als mijn partner niets heeft, kan dit spel een drama worden als ik 1SA volg. Als mijn partner wél wat heeft, is er misschien meer te scoren met tegenspelen. Ik koos voor pas. Een manche zal ik niet missen omdat mijn partner vanaf 8-9 punten nog biedt. Dat gebeurde ook. Bas Oosthoek beschermde in de vierde hand met een doublet en ik maakte er een strafdoublet van. West ging drie down en 800 leverde 9 IMP op omdat de andere paren slechts 430 scoorden.'

Laat dit voorbeeld u niet verleiden maar lukraak te doubleren in de hoop op een vette score omdat u toevallig kort bent in de geopende kleur. Houd u aan de regel dat een doublet minstens driekaarten in de ongeboden hoge kleuren belooft. U scoort anders af en toe een top, maar weet in veel andere gevallen niet meer wat u aan het doen bent.

Na deze wijze raad gaan wij aan het voorrecht en kunt u even oefenen.

A	B
♠ V 6 4 3	♠ B 9 5 4
♥ V 9 8 2	♥ AB 6
♦ 10 4 3 2	♦ H 9 5 4 3
♣ H	♣ 4
C	D
♠ 10 5	♠ A 4 3
♥ V 7 6	♥ AV 9 7 3
♦ B 6 4 3	♦ 10 9 3
♣ AH 10 2	♣ 3 2

Wat biedt u na 1♣-pas-pas? Antwoorden op pagina 54.

In afwachting van het nog pruttelende hoofdrecht proberen we Daemen ►►►

nog wat tekst te ontfutselen. Hij waarschuwt voor heropenen met een singleton of doubleton in een ongeboden hoge kleur. 'Tegenwoordig kunnen de meeste paren geen semi-forcing meer op tweehoogte openen omdat ze dat niveau gebruiken voor allerlei preëemptieve doeleinden. Veel sterke handen openen ze daarom met één in een kleur. Heropenen heeft dan wel eens tot gevolg dat de tegenpartij alsnog naar de in eerste instantie gemiste manche snelt.'

Het kan zelfs nog erger. Dit overkwam het nevenpaar van Daemen-Oosthoek in het laatste weekend van de Meesterklasse viertallencompetitie.

Z/NZ	♠ 97 ♥ V95432 ♦ 54 ♣ V87		♠ AHB103 ♥ 8 ♦ B832 ♣ H43
	♠ V8642 ♥ B7 ♦ 109 ♣ 10965	N W O Z	
	♠ 5 ♥ AH106 ♦ AHV76 ♣ AB2		

Huub van der Wouden opende met de zuidhand 1♦. Na twee passen was oost aan de beurt. Hij bood 1♠ en dat lijkt met die hand een automatisch bod.

De singleton harten en de vierkaart ruiten zijn echter aanwijzingen dat heropenen fataal kan zijn. Gezien oosts eigen vierkaart ruiten heeft partner vermoedelijk een korte ruitenkleur. Hij kan dan al bijna geen openingskracht meer hebben, want dan zou hij een informatiedoublet gegeven hebben. Bovendien is de hartenkleur 'zoek'.

Van der Wouden doubleerde 1♠, informa-

tief. Hij hoorde zijn partner na 3♠ van west vrijwillig 4♥ bieden en knalde onvervaard 6♥. Door een onschuldige heropeningsactie was de tegenpartij van 1♦ naar een 'doeie' 6♥ gelift.

Heropenen is dus geen actie die gebaseerd is op punten, maar op inzicht. Soms moet u met een zevenpunter automatisch heropenen, dan weer moet u een twaalfpunter met argwaan bekijken. In het algemeen moet u vanaf dertien punten toch maar bieden, hoewel ook dat fataal kan zijn.

Beschermen met sans atout

Als we het willen hebben over beschermen met 1SA, steekt Daemen aarzelend van wal.

'Er is weinig overeenstemming over de betekenis van 1SA, een sprong naar 2SA en eerst doubleren en dan sans atout bieden. Vraag het aan een aantal sterke paren en ze spelen het allemaal anders.'

'Allereerst moet je verschil maken tussen beschermen na een 1♣- of 1♦-opening en na een opening in een hoge kleur. Na 1♣/♦-pas-pas belooft 1SA 10-14 punten. Je hoeft geen stop te hebben in de geopende kleur. Je vertelt alleen dat je hand niet of minder geschikt is voor een doublet en dat je geen vijfkaart in harten of schoppen hebt. In de praktijk zul je vaak een driekaart in de geopende kleur hebben. Met een doubleton kun je meestal wel doubleren of een vijfkaart bieden.'

'Hoe meer je hebt in de geopende kleur, hoe minder (!) aantrekkelijk het is met een minimale hand 1SA te bieden. Waarden in de geopende kleur wijzen er immers op dat partner geen openingskracht zal hebben en bovendien zitten jouw punten in hun kleur niet goed geplaatst.'

We begrijpen het. Hoe minder u in de geopende kleur hebt, hoe gunstiger het is te bieden. 1SA omschrijft alleen de verdeling, de stop zal partner wel hebben.

Een paar voorbeelden waarmee u 1SA biedt na 1♣-pas-pas:

♠ AB9 ♥ V7 ♦ HB762 ♣ B63	♠ H872 ♥ A6 ♦ HB96 ♣ 743	♠ B43 ♥ AH2 ♦ V1032 ♣ V72
-----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

Daemen gaat verder: 'Met 15-17 punten en een dergelijke hand ben je te sterk voor 1SA. Je geeft eerst een doublet. Partner zal in het algemeen antwoorden met een bod op éénniveau. Je geeft je overwaarde aan door daarna 1SA te bieden. Met 18-19 punten spring je na 1♣/♦-pas-pas direct naar 2SA en met 20-21 punten doubleer je eerst en daarna bied je 2SA. Speel dus vooral geen *Ghestem* of *Unusual No Trump* op de vierde hand. Je hebt die sprong naar 2SA broodnodig om de precieze kracht van je hand te omschrijven.'

In elk leerboekje staat dat je na dit 1SA-bod natuurlijk verder biedt. Daemen is het daar absoluut niet mee eens. Hij zegt: 'Allereerst zit je met Stayman en transfers in bekend vaarwater, je hoeft niet weer een ander antwoordschema te bedenken. Bovendien moet de sterke hand uit als je je hoge-kleurencontract naar de 1SA-bieder transfereert. Dat is een enorm voordeel. De eerste slag heb je bij de uitkomst al cadeau. In deze situatie is een transfer juist veel effectiever dan na een 1SA-volgbod direct na de opening.'

Nu wij daar eens over nadenken, begrijpen we eigenlijk niet waarom de leermeesters dat natuurlijke bieden na 1SA op de vierde hand zo van harte aanbevelen. Kennelijk heeft de een het van de ander overgenomen. Wij weten geen enkel steekhoudend argument te vinden.

De geuren uit de keuken worden te door-dringend. We gaan weer aan tafel en laten u even oefenen.

E	F
♠ HB32 ♥ AV86 ♦ B65 ♣ V4	♠ AV865 ♥ AH432 ♦ 6 ♣ 32
G	H
♠ 32 ♥ A542 ♦ V1082 ♣ HB6	♠ 10762 ♥ A3 ♦ H2 ♣ HB743

Wat biedt u na 1♦-pas-pas? Antwoorden op pagina 54.

Na de complimenten voor de kok kondigt Daemen echte problemen aan. 'Na 1♥/♠-pas-pas-doublet zal partner geregeld 2♣ of 2♦ bieden. Hoe geef je dan 15-17 punten aan? Eerst doubleren en 2SA nabieden geeft bij ons altijd 20-21 punten aan. Een directe sprong belooft 18-19 punten. Als je met 15-17 punten doubleert, zul je op een 2♣-antwoord van partner moeten passen. Je zit dan vaak in de verkeerde speelsoort. Vooral in een parenwedstrijd kan dat een slechte score ►►►

Regels voor bieden in de uitpas

Bieden na een opening en twee passen is bridge in een andere wereld.
Heropenen is minder een kwestie van punten tellen dan van nadenken.

Heropenen met doublet

Voor een minimaal doublet (zeven punten) moet u steun hebben voor alle ongeboden kleuren en kort zijn in de geopende kleur.

U doubleert ook met elke hand vanaf vijftien punten, uitgezonderd de handen die u aan kunt geven met een dubbele sprong.

Antwoorden na 1♣-pas-pas-doublet:

1♦/♥/♠/SA: tot elf punten
sprong: 12-13 punten, inviterend
cuebid (2♣): vanaf veertien punten

Heropenen met 1/2SA

1SA in de vierde hand belooft 10-14 punten en een evenwichtige hand. Na 1♥/♠-pas-pas kan de hand iets sterker zijn.

2SA in de vierde hand belooft 18-19 punten (na 1♥/♠ 17-19 punten) en een evenwichtige hand. Partner reageert op een heropening van 1SA/2SA als na een 1SA/2SA-opening, dus met Stayman en transfers.

Andere heropeningen

-heropenen in een kleur belooft 7-14 punten en een vijfkaart, op éénniveau soms goede vierkaart

Antwoorden na 1♣-pas-pas-1♥:

1♠/1SA/2♦/2♥: tot elf punten
sprong: 12-13 punten, inviterend
cuebid (2♣): vanaf veertien punten

-heropenen met een sprong belooft 11-14 punten en een zeskaart

-heropenen met een dubbele sprong belooft minstens een zeskaart en is sterker (belooft meer speelslagen) dan heropenen met een sprong.

-1♣-pas-pas-2♣ en 1♦-pas-pas-2♦ beloven minstens 5-5 in de hoge kleuren.

-1♥-pas-pas-2♥ en 1♠-pas-pas-2♠ beloven een vijfkaart in de andere hoge kleur en een vijfkaart in een onbekende lage kleur.

-heropenen met een dubbele sprong in de geopende kleur vraagt om een stop in die kleur en geeft een hand aan met een lange lage kleur, waarden in de zijkleuren en ongeveer acht speelslagen.

opleveren. Na 1♥/♠-pas-pas zit je met 15-17 punten eigenlijk volledig klem. De meeste paren spelen 1SA als 10-14, met 15-17 kiezen ze. Met een slechte vijftien wordt het 1SA, met een heel mooie zestien of zeventien bieden ze 2SA en als ze kiezen voor een doublet zijn ze bereid te passen op het bod van hun partner.'

Wij knikken dom. Als wij terugkijken op onze toch jarenlange bridgecarrière, hebben we eigenlijk geen enkel voorbeeld waarin die afspraak volledig is misgelopen. De situatie komt niet al te vaak voor en je moet simpele afspraken zonder al te veel uitzonderingen hebben.

Daemen-Oosthoek willen iets meer precisie. 'Wij spelen 1SA na 1♥/♠-pas-pas als 11-16 punten en de sprong naar 2SA als 17-19 punten. Met een zwakke hand (0-8) past de overkant op 1SA of hij geeft een transfer. Hij kan zelfs een transfer geven naar de geopende kleur. Met ♡V109762 deert het je niet dat de openaar een vierkaart tegen heeft. Hij biedt 2♣, Stayman, als hij tegenover 15-16 een manche ziet en dus wil weten hoe sterk het 1SA-bod is.'

'De reactie daarop kun je zelf bedenken. Met een 1SA van 11-12 punten bied ik over 2♣ altijd 2♦. Daarna zoeken we een fit. Op 2♥, 2♠ en 2SA mag worden gepast. Met sterkere handen moet je dus anders bieden, de kleur van de tegenpartij bijvoorbeeld. De antwoorden 2♥ en 2♠ in de ongeboden hoge kleur en 2SA beloven 13-14 punten en met 15-16 spring ik naar 3♥, 3♠ of naar 3SA.'

Wij vinden het een interessant idee dat wel wat extra energie kost. Die afspraken zijn vooral geschikt voor systeemvaste perfectionisten.

Heropenen met een kleur

Met een vijfkaart in een ongeboden hoge

kleur zult u heropenen door die kleur te bieden. De kleur hoeft niet goed te zijn. Ook met ♠97654 en een opening heropent u met 1♠. De puntenkracht van zo'n bod ligt tussen zeven en veertien punten. Vanaf vijftien doubleert u eerst en biedt daarna uw kleur, analoog aan het gewone informatiedoublet. Partner zal na een heropening in een kleur steunen, een nieuwe kleur of 1SA bieden met 9-11 punten en inviteren met 12-13 punten. Met 14-15 biedt hij de kleur van de tegenpartij.

Overigens gelden die ideeën ook na een doublet op de vierde hand. U biedt een kleur of 1SA tot elf punten. Met 12-13 inviteert u en met 14-15 biedt u de kleur van de tegenpartij. Uiteraard kunt u het doublet ook inlaten als u tegenzit in de geopende kleur. Omdat partner vanaf zeven punten beschermt, is de richtlijn wél dat u minstens dertien punten en een gevulde vierkaart troef hebt voor een pas. Na 1SA op de vierde hand inviteert u met 10-12. Vanaf dertien probeert u de manche.

Een sprongbod in een kleur in de uitpas is altijd een goede *intermediate*: 11-14 punten en een stevige zeskaart. Een sprong naar drienniveau (1♥-pas-pas-3♣) is sterk inviterend voor 3SA. Partner moet met een stop in de geopende kleur en een plaatje ernaast al naar 3SA gaan. Ook een dubbele sprong is sterk, sterker (meer slagen) dan de enkele sprong. 1♣-pas-pas-3♥ vraagt om met 'iets' mee al naar de manche te gaan. U kunt de hand van de 3♥-bieder vergelijken met een ouderwetse semiforcing. Geen enkel bod is preëemptief. U hoeft de tegenpartij niet te hinderen, die was al uitgeboden.

We hebben al gezien dat de sprong naar 2SA broodnodig is om een hand met 18-19 of na een hoge kleur 17-19 punten te kunnen vertellen. U kunt dus geen Ghestem spelen. In

de uitpas belooft een bod in hun kleur een tweekleurenhand. Na 1♣/♦ geeft 2♣/♦ (een *cuebid*) beide hoge kleuren aan. Over 1♥/♠ geeft het 2♥/♠-*cuebid* een vijfkaart in de andere hoge kleur en een vijfkaart lage kleur aan (*Michaels Cuebid*). Een dubbele sprong in hun kleur vraagt om een stop in die kleur. Een dergelijk bod is gebaseerd op een lange dichte lage kleur.

We voelen dat de dessertwijn inmiddels tot de goede (ijskoude) temperatuur is afgekoeld. Eigenlijk zonde bij zo'n ordinair toetje uit de schappen van de supermarkt. Wij gaan nog even smullen en zadelen u op met nog wat biedproblemen. De oplossing staat elders op deze pagina.

J	♠ B 9 6 5 2 ♥ V 2 ♦ V 7 6 2 ♣ V 2	K	♠ HB 4 3 ♥ V 3 2 ♦ A 3 ♣ V 9 8 4
L	♠ A H ♥ H 5 4 2 ♦ HB 5 4 ♣ 10 9 3	M	♠ 7 4 ♥ HB 10 8 3 2 ♦ A 3 ♣ 10 5 4

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♥	pas
pas	dbl/1SA	pas	??

Wat biedt u in de geschetste situatie:

- na een doublet van partner
- na 1SA van partner.

N	♠ A 3 ♥ 3 2 ♦ A 5 ♣ A H V B 10 5 4	O	♠ 7 4 2 ♥ 3 2 ♦ A 3 ♣ A V B 9 7 3
----------	---	----------	--

West	Noord	Oost	Zuid
1♥	pas	pas	??

Wat biedt u met deze zuidhanden?

Nog even dit

Met de afspraken die hier besproken zijn, kunt u redelijk uit de voeten, maar er zijn nog tal van situaties die niet goed zijn uitgewerkt.

Omdat het beschermen in de vierde hand niet vaak voorkomt, is het niet zinnig voor alle handen passende oplossingen te maken. Die afspraken vormen veel te veel een ballast. U vergeet ze en dan is het leed helemaal niet te overzien. Hanteer deze afspraken en improviseer als er een geval voorkomt dat niet afgesproken is.

Bedenk ook dat de situatie bijzonder gunstig voor u ligt. U kunt met weinig punten een manche maken omdat één hand alle of bijna alle punten heeft. Elke keer als de sterke hand aan slag komt, zal hij een kleur moeten 'brengen' en dat kost maar al te vaak een slag.

Aanbevolen literatuur: *The Complete Book on Balancing van Mike Lawrence.*

In het volgende nummer:
Manche-onderzoek

Antwoorden

bij de opgaven op pagina's 50, 52 en 54

- A** Pas. ♣H is waarschijnlijk een waardeloze kaart en bovendien maakt die kaart de kans dat partner punten in klaveren heeft, iets kleiner.
- B** Doublet. Steun voor alle kleuren, kort in klaveren en voldoende punten.
- C** Pas. Partner kon niet volgen over 1♣, laat ze lekker zitten.
- D** 1♥. U hebt voorkeur, vertel dat dan ook.
- E** Doublet. Hoewel de steun voor klaveren onder de maat is, geeft doublet de meeste kans een 4-4 fit in een hoge kleur te vinden. Bovendien zal partner niet snel 2♣ bieden op een vierkaart.
- F** 2♦. Reserveer dit bod voor een tweekleurenhand in de hoge kleuren (minstens 5-5).
- G** Pas. U zit tegen in ruiten en kunt vermoeden dat de tegenpartij een betere fit in schoppen heeft.
- H** 1SA. 2♣ neemt erg veel biedruimte weg en de kleur is matig.
- J1** 1♠.

- J2** 2♥, transfer.
- K1** 2♠, inviterend.
- K2** 2♣. Stayman. Na 2♠ (13-14) biedt u 4♠ en na 2♦ biedt u 2♠, niet-forcing.
- L1** 2♥. De hartenkleur is te mager om doublet in te laten. De kleur van de tegenpartij geeft 14-15 punten aan met waarschijnlijk punten in harten. Partner bepaalt het contract.
- L2** 3SA.
- M1** 1SA. Inlaten is aantrekkelijk, maar belooft meer punten. Als west weglucht (doet hij zeker) naar 1♠ en partner doubleert, weet u niet of u dat in moet laten.
- M22** ♦. 1SA belooft minstens een doubleton, vaak zelfs een driekaart harten. 2♥ zal een beter contract zijn dan 1SA.
- N** 3♥. Met negen slagen in handen is dit de ideale hand om naar een hartenstop te vragen.
- O** 2♣. Deze hand is niet sterk genoeg voor een sprong naar drienniveau. Daarvoor zijn zeker zeven speelslagen nodig.